

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

40. évfolyam 4. szám

Ára: 3 euró (az egyetemen 45 Ft)

2000. március /II.

Itt az idő: Állásbörze!

Kedves érdeklődő diák: igen, tényleg eljutottunk eddig, itt az április és ezzel együtt eljött az AIESECs Állásbörze ideje is. Most 11-12.-én rendezzük meg a NAGY Állásbörzét a Közgáz (BKÁE) aulájában.

Persze mint eddig most is tartunk előtte felkészítés azoknak, akik itt szeretnék megtalálni a nekik megfelelő állást. Idén ismét megrendezzük a Felkészítő Napokat, de már nem csak a Közgázon, hanem a Külkeren, a PSZF-en is, sőt sok vidéki nagyvárosban is találkozhattok ezen rendezvényekkel. Csakúgy, mint tavaly idén is próbáltunk olyan előadókat hívtani, akik hasznos tanácsokat adhatnak nektek az álláskereséssel kapcsolatban. Ilyen például az Art of Knowledge, akik egy egész tréninget tartanak, vagy a Célratörő magazin főszerkesztője által tartandó előadás is.

Ezen előadásokon felkészülve, immár remélem mindenki nagy reményekkel várja az Állásbörzét. Ezt a rendezvényt már lassan egy éve szervezi lelkes diákok hada, akik sokszor még a családjukat, a kedveseiket, sőt még az iskolát is () háttérbe szorították, csak hogy

itt most minden rendben menjen. Remélem nem hiába tettük ezt, és TE megtalálod azt az állást, amire vártál, amire egész életedben vágytál. Nekünk az jelenti a legnagyobb örömet, ha látjuk, hogy az Állásbörze két napján elegendően felöltözött diákok serege rohangál egyik cégtől a másikig, hogy megtudja melyik állás is a neki való.

Persze a TE tájékozódásodat szeretnénk megkönnyíteni azzal, hogy idén is elkészítettük a szokásos Állásbörze kiadványt, bár ha kezded veszed egy kissé meglepődhet, hiszen nem a jól megszokott alakot (A4) látod viszont, hanem egy kicsit formabontó módon négyzet alakú kiadványt szembe magad. Izgalomra semmi ok, ez tényleg az Állásbörze kiadvány és kis formája ellenére tartalmaz minden fontos információt, ami segít neked eligazodni a cégek rengetegében. Pusztán úgy éreztük, hogy itt a XIX. század küszöbén nekünk is újítanunk kell valamiben és erre a kiadvány alakja tűnt a legjobb megoldásnak, persze azt is szem előtt tartottuk, hogy TE megtaláld mind azt az információt, amit eddig megtaláltál az ilyen kiadványokban, sőt...

De térjünk át most magára az Állásbörzére. Idén több mint 100 cég vesz részt a két nap alatt a rendezvényen és ok együttesen több mint 150 állást ajánlanak NEKED. Érdemes szépen sorban megnézni a standokat és miután átnézted a kiadványt, kiválasztottad a neked megfelelő állást visszamenni oda, ahhoz a standhoz és még több információt begyűjteni az állásról, hogy abszolút nyerő pozícióból (mindent tudsz a cégről és az általuk kínált állásról) várhasd az első interjút, amire esetleg már itt a rendezvényen sor kerül.

Az Állásbörzén ezeken kívül találkozhat még az egyes cégek prezentációjával, amit a III.-as előadóban tartunk. Itt a cégek képviselői mesélnek neked kicsit bővebben a cégről magáról, illetve a kínált állásról, de ez az a fórum, ahol felteheted felmerülő kérdéseidet és természetesen ott helyben meg is válaszolják neked.

Gondolom azért kíváncsi vagy kik is lesznek ott ezen a rendezvényen? Hát álljon itt egy lista a teljesség igénye nélkül: ABN AMRO Bank, Andersen Consulting, Arthur Andersen, BAT, KPMG, Ernst Young, Hill International, Pepsi

Cola, Coca Cola, Unilever, Procter Gamble, Master Foods, Kraft Jacobs Suchard, GE, Erste Bank, Hypo Bank, CITIBANK, Deloitte Touche, MATÁV, Nestlé, Philip Morris Magyarország, Price-Waterhouse-Coopers, ...

És még valami fontos dolog, bár tudom, hogy ez sok közgazdászhallgatót nem hoz lázba: Idén először részt vesz az Állásbörzén Magyarország 4 legnagyobb jogászcége, akik szintén különféle állásajánlatokkal várják az érdeklődőket.

Végül itt szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik segítettek nekünk megszervezni ezt az Állásbörzét, és szeretném megköszönni az Állásbörze szervezőbizottság elnökének, Szabellédi Krisztának, és elnökhelyettesinek Bessenyei Alexandrának, Odhiambo Raymondnak, Ludányi Tibornak és Silló Norbertnek, hogy áldozatos munkával megszervezték ezt a rendezvényt.

Sok sikert az álláskeresésben!

Vadas Ilona
Állásbörze 2000
PR-ért felelős elnökhelyettes

Dadogva bár

Aranyszabály:
hallgass, ha nincs mit mondanod.
De ami fáj
földnek, csillagnak, azt muszáj
néven nevezni,
mindennapos, konok
dühvel, dadogva bár,
míg csak a nyelv mozog,
hangot formál a száj.

Jelige: Ervin

Eszelős

Keskeny perselynyílás a horizonton:
abba csúszik be esteledéskor
egy pénzdarab.

Így ejt majd téged is feneketlen
perselyébe egy eszelős fősvény,
még koppanni se fogsz.

Jelige: Ervin

Ügyis

buszra várt
de csak a troli jött
mindegy
gondolta
még ezt a felhőt megnézem
aztán megyek
tovább hova...
holott
ez sem számít igazán
talán...
majd egy kavicsot dobott
a Dunába a hídról
és úgy látta
így volt ez régen is
mikor még...
de nem volt kedve befejezni
mert a gangon
ott álltak körben a lakók
tapsoltak
ő meg
hajolt

Jelige: tévé

Gyerekvrs

tobor állt az ajtó elött
kopogott
én nem tudtam
ki van ott
kitkeres? – kérdezte
nem válaszoltam
fáradjonki! – mondta
kifáradtam – mondtam
bejött
és a tükörből láttam
hogy robot ő

Jelige: tévé

Beszélgetés Dr. Kollár Zoltánnal, a Közgazdaságtudományi Kar dékánjával,

akinek a perui köztársasági elnök

a Kiemelkedő Szolgálatért Érdemrend Nagy Tiszti Fokozatát adományozta.

- Miért kapta ezt a nem mindennapi kitüntetést?

A Kiemelkedő Szolgálatért Érdemrend Nagy Tiszti Fokozatát a Perui Köztársaság elnöke adományozta. Az elismerés személyes vonatkozásáról szólni nem a kitüntetés feladata. A kitüntetés indoklásában az hangozott el, hogy tevékenységem elősegítette és szolgálta a Peru és Magyarország közti kulturális és nemzetközi kapcsolatokat. De az elismerés szól egyetemünknek is, hiszen hosszú idők óta jönnek hozzánk perui hallgatók, és egyetemközi szerződésünk van a Perui Diplomáciai Akadémiával.

- Hol vette át a kitüntetést?

A kitüntetést itt, Magyarországon adta át Peru magyarországi Nagykövete.

- Váratlanul érte Önt a kitüntetés?

Teljesen váratlanul; meglepett.

- Milyen magas fokozatú ez a kitüntetés?

Nem ismerem a perui kitüntetések rangsorát, de úgy tudom, a külföldieknek is adható érdemrendek között előkelő helyet foglal el. Ebben a körben ennél csak egy magasabb kategória van, ha nem vesszük figyelembe az államfőknek adható kitüntetéseket.

- Hogyan fogadták itthon a

kollégái, hogy Ön megkapta ezt az elismerést?

Nem vált közismertté. Azok a kollégáim azonban, akik részt vettek a kitüntetési ünnepségen, láthatóan örömmel fogadták.

- Hogyan illeszkedik a szakmai életébe ez a kitüntetés?

Kutatásaim elsősorban latin-amerikanisztikai tematikájúak. Latin-Amerikával azért érdekes foglalkozni, mert ahhoz, hogy az ember egy távoli kontinens országával foglalkozzon, nem lehet szakbarbárként megközelíteni a kutatás tárgyát. Az ad különös aktualitást e kutatásoknak, hogy a latin-amerikai folyamatok és események elemzéséből olyan következtetések adódnak, amelyek túlmutatnak a kontinens határain. Szoros párhuzamok húzhatóak például Latin-Amerika és Kelet-Európa között is. Nemzetközi kutatások előszeretettel vonják be a latin-amerikai térséget a legkülönbözőbb összehasonlító elemzésekbe. Gyakran hasonlítják Latin-Amerikát a Táv-Kelethez, de a Köz-Kelethez is, még inkább Kelet-Európával keresik a latin-amerikai párhuzamokat. A latin-amerikai civilizáció igen izgalmas szakmai kihívásokat intéz a kutatóhoz. Latin-Amerika számos aktuális (egyetemes) probléma elem-

zéséhez is megfelelő viszonyítási pontot kínál, így korántsem érdektelenek a latinamerikanisztikai kutatások magyarországi összefüggésben sem.

A jelenlegi hivatali feladatom

azonban megtöri a kutatásokat. Az elmúlt másfél évben tehát nem volt időm erre. De azért terveim vannak. Szeretném folytatni a Latin-Amerika latinamerikanizálódása kismonográfiával elindított Dél

(folytatás a 3. oldalon)

Két buli között...

Praktikum Student – már a legjobb nappali Praktikum-percdíjjal!
Hétköznap bruttó 56 Ft/perc*!

Praktikum Student

kezdőcsomag:
alapsomag
+ Ericsson T10

bruttó
29 900 Ft

Praktikum Student

kezdőcsomag:
alapsomag
+ Nokia 5110

ajándék előlappal**

bruttó
24 900 Ft

Két buli között is van élet. Ezért az igazán Neked való választás a Praktikum Student! Hiszen hétköznap Pannonos barátaiddal percenként már bruttó 56 forintért, hétvégén pedig minden barátoddal bruttó 36 forintért beszélgethetsz! Ráadásul, hívásaidért másodperc alapon fizetsz! Nincs havi díj, nincs számla. Az egyenlegedet, amikor csak akarod, bármelyik Praktikum-kártyával feltöltheted, akár Euronet Bankomat segítségével is. SMS-eidet pedig már e-mail címre is elküldheted! Sőt, Te is kihasználhatod a PluszNulla szolgáltatásunk minden előnyét, ha külföldet hívod. És ha mindez nem lenne elég, a feltöltéstől számítva 1 évig elérhető leszel! A Praktikum Student alap- vagy kezdőcsomagot csak érvényes diákigazolvánnyal rendelkező nappali tagozatos felsőoktatásban részt vevő diákok vásárolhatják meg. Egy diák tanévenként (2 szemeszter) csak egy Praktikum Student alap- vagy kezdőcsomag megvételére jogosult. A Praktikum Student előfizetés percdíjai és az általa igénybe vehető szolgáltatások a Praktikum Pro tarifacsomagéval azonosak. Az 1000 forintos Praktikum-kártya a Student alapsomag része, kereskedelmi forgalomban önállóan nem kapható. A Praktikum Student alap- és kezdőcsomagot csak bemutatótermeinkben (Budapest, Károly krt. 3/A; Budapest, Fáy u. 4.; Lurdy Ház, Budapest, Könyves Kálmán krt. 12-14.; Pólus Center, Budapest, Szentmihályi út 131.; Rózsakert Bevásárlóközpont, Budapest, Gábor Áron u. 74-78/A; Budapest, Váci út 20-26.; Budaörs, Baross u. 165.), illetve területi képviselőteinken vásárolhatod meg. Részletek az üzletekben. Az árak az áfát tartalmazzák. Ajánlatunk a készlet erejéig vagy visszavonásig érvényes. *Hálózaton belüli percdíj. **Csak a készlet erejéig! Pannon GSM nonstop ügyfélszolgálat: 06 20 920 0200. www.pannongsm.hu

PANNON GSM

***** Az élvonal.

HOGYAN TOVÁBB SG?

A Közgázról sok mindent el lehet mondani. Egyesek szerint az ország egyik elit egyeteme, mások szerint szabadidőközpont. Abban azonban mindenki egyetért, hogy a Közgázon valódi egyetemi élet zajlik. Az első emeleten balra található folyosón hétfő és péntek kivételével mindig nagy a tolongás. Kevés egyetemen található annyi öntevékeny és autonóm diákszervezet, mint nálunk. Ezek közül a legnagyobb múlttal rendelkező a Studium Generale.

Az SG 1970-ben alakult azzal a céllal, hogy segítse a hátrányos helyzetű tehetséges középiskolás diákok felvételére való felkészülését. A rendszerváltás előtt a FEB keretében dolgoztunk, majd utána az SG, mint önálló és független szervezet a Tehetségért Mozgalomhoz csatlakozott. A társadalmi folyamatok, a leszakadók táborának növekedése miatt szervezetünk iránt folyamatosan nő az érdeklődés. Felkészítő munkánk két fő részre osztható: Októbertől júniusig minden szombaton 9-12 óra között folytatunk szemináriumi jellegű oktatást az Egyetem épületében a harmadik és negyedik osztályos budapesti és az agglomerációban lakó középiskolás diákok számára. A szemináriumi tanításhoz hasonlóan harmadikos és negyedikes vidéki diákok vesznek részt a szervezet által biztosított távoktatáson, mely során felvételi tárgyaknak megfelelően 10-10 felkészítő levelet küldünk ki a résztvevőknek. Ezeket egészítik ki és teszik igazán hatékonyvá a tavaszi és nyári szünetben megrendezésre kerülő intenzív előkészítő táborok.

Az 1999/2000-es tanévben szombati kurzusainkra több mint 1100, a távoktatásunkra 1200 fő jelentkezését regisztráltuk. A budapesti tanításra jelentkező diákok tanításához az Egyetem vezetése év elején 34 termet biztosított számunkra. Az év folyamán történt csoportösszevonások eredményeként jelenleg 30 teremben folytatunk tanítást. Szervezetünknek 140 tanító és 69 levelező tagja van.

Tevékenységünk legnagyobb segítője az Egyetem, amely mindeddig térítésmentesen bocsátotta rendelkezésünkre a tanításhoz szükséges termeket és a szükséges irodahelyiséget. Az Egyetem súlyos anyagi gondjainak következményei a diákszervezeteket, így bennünket is súlyosan érintenek. A tervezett költségvetési elképzelés sem kedvez a Studium Generale működésének. A költségvetés decentralizációjával és a források csökkenésével beszűkül a központi igazgatás mozgásterét, amellyel minket és a hozzánk hasonló öntevékeny diákszervezeteket támogathatná.

Az Egyetem vezetésében felvetődött a gondolat, hogy a már ismert pénzügyi helyzet, bevételek növelésének szükségessége, és a Kinizsi utcai épület visszaadása, a Veres Pálné utcában található épület átépítése nyomán kialakuló súlyos teremhiány miatt felülvizsgálja eddigi támogatásának mértékét. A körvonalazódó koncepció szerint, amely a jelenlegi tárgyalások alapját képezik, az Egyetem a jövőben körülbelül 10-15 termet tudna az SG rendelkezésére bocsátani, amelyeket szervezetünk az önköltségének megfelelő teremhasználati díj megterítése mellett vehetne igénybe. Magunk is megértjük, hogy a jelen helyzetben szeptembertől átmenetileg csökkentenünk kell a szombati tanításra járó diákok számára meghirdetett létszámot, ugyanakkor a tervezettel kapcsolatban a következő aggályaink merülnek fel.

Az SG non-profit diákszervezetként és térítésmentes tevékenységéből adódóan nem rendelkezik jelentős állandó bevételekkel, eddigi működésünket eseti pályázati pénzek útján finanszíroztuk. Amennyiben egy nagyobb összegű állandó, bevételeink jelentős hányadát kitevő kötelezettséget vállalnánk fel, Damoklész kardjaként lebegne felettünk az a veszély, hogy egy, a pályázatok szempontjából sikertelenebb évben képtelenné válunk a termék önköltségének kifizetésére. A diáklétszám csökkenése a szervezet értékeit veszélyezteti. Az alacsony teremszám azzal a következménnyel jár, hogy legaktívabb, tanító tagjaink jelentős részétől meg kell válnunk. A jelenlegi 140 fős tanítói gárdát az élnék tárt elképzelés alapján mintegy 50-60 főre kell csökkentenünk, mindezt oly módon, hogy a szervezet hosszú távú működésének érdekében – a "generációs szakadékot" elékerülendő – a jövő év elején az eddigi évek gyakorlatának megfelelően elsősöket is fel kell vennünk tagjaink közé.

A Studium Generale esete nem egyedülálló, hanem annak a folyamatnak a nyitánya lehet, melynek során az egyetemi hallgatói létnek számos restriktív intézkedéssel kell szembenéznie.

Természetesen megértjük, hogy a fennálló helyzet az Egyetem vezetését súlyos, drasztikus lépések meghozatalára kényszeríti, és elfogadjuk, hogy mindezek minket is érintenek. Úgy véljük azonban, hogy a tisztán pénzügyi kényszerek olyan értékektől foszthatja meg az Egyetemet, amelyek felvállalásával és támogatásával a Közgáz a hazai felsőoktatás egyik legkiemelkedőbb intézményévé válhatott.

Susztár Tamás

Studium Generale elnök

Beszélgetés Dr. Kollár Zoltánnal...

(folytatás az 1. oldalról)

Keresztje alatt című trilógiát. A terveim között szerepel továbbá egy huszadik századi Portugália-történet elkészítése is, elsősorban az ELTE történetképzése számára. Adósságaim között tartok számon egy világgazdasági és gazdaságpolitikai tematikájú tankönyv összeállítását is.

- Melyik az a munkája, amelyre szakmailag a legbüszkébb?

Akadémiai doktori értékesem. A megjelenetek közül pedig az 1992-ben - Amerika felfedezésének évfordulóján - megjelent Stabilizáció és modernizáció című könyvem. Ez a dolgozat a 20. századi latin-amerikai gazdaságtörténettel foglalkozik.

- Sokszor halljuk, hogy a latin-amerikai régió és Kelet-Európa egymással versenyben állnak például a külföldi tőkéért. Mi az igazság ebből?

A nemzetközi piacon természetesen van verseny a két térség között, de nem annyira, mint ahogy ezt gyakran hallhatjuk. A befektetőknak megvan a döntési preferenciájuk, s ebben nagyon világosan elkülönítik latin-amerikai és kelet-európai érdekeiket. Van annyi szabad tőke, hogy ne kelljen tartanuk egymástól. A dél-amerikai országok nagyon határozott törekvése, hogy valamilyen formában szervezett kapcsolatba kerüljenek az európai integrációs folyamatokkal. Például az EU és a MERCOSUR között szerződés-

es kapcsolat van. Tehát számunkra fontos, hogy Európában jelen legyenek. Európai integrációs törekvéseinktől nem annyira idegen a latin-amerikai kapcsolat kiszélesítése, mint ahogy első pillanatra ez látszik. A sokat emlegetett globalizációs folyamatok is jeleznek számunkra és Latin-Amerika számára közös érdekű pontokat, bár természetesen a nemzetközi piacon érdekellentétek is feléphetnek a két térség között. Ezek azonban feloldhatók, mivel a latin-amerikai országok érdekeltégének fókuszában jelenleg az egész Amerikát átfogó integrációs szervezet létrehozása áll. Tehát az ő nemzetközi mozgásterüket elsősorban a regionalizációhoz kapcsolódó érdekek jelölik ki.

- Mit várhatunk gazdaságilag az elkövetkezendő 10 évben a latin-amerikai országoktól?

Továbblépésük alapvető záloga, a nyolcvanas évek végén elkezdődött és a kilencvenes években kiteljesedő strukturális reformokat továbbvívják. Azt érzékelem, hogy a latin-amerikai üzleti döntési és gazdaságirányítási rendszerben olyan változás van, mégpedig egy technokrata irányú átrendeződés, amely esélyt ad arra, hogy a latin-amerikai gazdaság lendületbe jöjjön. Ennek persze nagyon sok ága-boga van, de nagy általánosságban én ebben látok garanciát arra, hogy ki tudnak mászni véglegesen a 80-as

évekbeli adósságválságból. A latin-amerikai országoknak ígéretes lehet a jövőjük, de egyelőre ez még csak esély.

- Hogyan lehetne az egyetem latin-amerikai kapcsolatát továbbfejleszteni?

Korábban rendszeresen voltak latin-amerikai hallgatóink. Nem lenne szabad lebecsülnünk azt a tényt, hogy neves, jó hírű latin-amerikai egyetemek rendszeresen keresik a kapcsolatot velünk. Például tavaly az argentinai egyetemek közgazdasági, üzleti adminisztrációs karainak dékáni kollégiuma Budapesten - a mi karunk aktív közreműködésével - rendezte meg szokásos évi konferenciáját, nemzetközi tudományos konferenciával egybekötve. A konferencián számos egyetemi kollégánk tartott igen sikeres előadást. Ekkor három egyetemmel írtunk alá együttműködési szándéknyilatkozatot. Szívesen vennék ha magyar tanárok tanítanának a színvonalas kinti egyetemeken és ők is küldenek tanárokat. Szándékunkban áll a mexikói egyetemekkel is szerződéses kapcsolatot kiépíteni. Tárgyalások folynak chilei egyetemmel, venezuelai egyetemmel, braziliai kapcsolataink már vannak, legalábbis szerződés szerinti. Tehát vannak lehetőségek.

- Milyen a Közgazdaságtudományi Kar jövője?

A Közgazdaságtudományi Kar jövőjét nyilván nem lehet egy-két mondattal összefoglalni. Egy biz-

tos, a Kar nagyon sok változás előtt áll, annál is inkább, mert a következő időszakban mindenféleképpen biztosítani kell, hogy a jelenleginél szélesebb legyen a hallgatói érdeklődés a közgazdaságtudományi képzés iránt. A következő időszakban, amikor már első évtől szakra vesztünk fel hallgatókat, akkor a szaknak képesnek kell lennie arra, hogy megtartsa a hozzánk jelentkező hallgatókat. Olyan színvonalas szakmai programokat kívánunk számukra kínálni, amelyekben hallgatóink szakmai ambíciójukat, karrierorientációjukat megvalósíthatónak látják. Ehhez a kamak erőteljes mozgósítania kell szakmai és szellemi kapacitását. Nagyon fontos, hogy olyan képzési rendszert építsünk ki, amelyet elvégezve hallgatóink versenyképesek lesznek a másik két kar végzett hallgatóival és más egyetemek gazdasági karának diplomaival is. Ennek jegyében indult be (egyebek közt) a pénzügyi befektetéselemzői főszakirány, amely nagyon vonzó lehetőség a hallgatók számára...

Izgalmas és komoly kihívás az újabb szakok beindításának mérlegelése is. Több szak indításának a gondolata felvetődött, egyelőre azonban csak a gazdaságmatematika szak előkészítése áll olyan szinten, hogy megemlíthető. Egy biztos, a kar struktúráváltásra és mértékretartó expanzióra készül, bár nyilván nem lesz könnyű megtenni az ezt szolgáló lépéseket, restriktív követelmények közepette. Ha bőví-

HypoVereinsbank Hungária Rt.

A HypoVereinsbank AG 100%-os leányvállalata, a HypoVereinsbank Hungária Rt. immáron 7 éve áll ügyfelei rendelkezésére Magyarországon. Az 5 budapesti fiók mellett még 14 vidéki városban nyitottunk fiókot. Szolgáltatásainkkal jelen vagyunk az ország egész területén. Célunk, hogy a módosabb magánügyfelek és kiválasztott vállalati ügyfelek körében öt éven belül a vezető magyar bankok körébe tartozzunk. Ez a jelenlegi piaci részesedésünk 5% fölé emelését jelenti.

Országos hálózatunkban több mint 18.000 ügyfél szavazott nekünk bizalmat. Széles körű termék- és szolgáltatási palettával rendelkezünk és egyesítjük a magyar piac ismeretét a nyugati know-how-val. A kezdeti évek alapozó fázisa után a következő 5 évben ezt az ügyfélszámot szeretnénk megötszörözni. Ezért innovatív szolgáltatásokat vezetünk be és a "Térség Bankjaként" expanzív stratégiát kívánunk folytatni.

A jobb elérhetőség és a szolgáltatási színvonal emelése figyelembevételével indul meg áprilisban telefonbanking tevékenységünk. A nyarat további új termékek kidolgozásának szenteljük.

Szolgáltatásaink közül a folyószámla típusú, de mégis magas kamatozású HYPO-FLEX magánszámla és a kedvező hozamú, hosszútávú devizabetéteink örvendenek ügyfeleink körében a legnagyobb népszerűségnek.

Néhány szót képzési formáinkról. Kétéves középfokú képzést nyújtunk a Német-Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával közösen. Ezen felül nagyon kedvelt az ún. Trainee képzésünk, ahol egy éves gyakorlati tapasztalatszerzés után a rátermettek középvezetői beosztást tölthetnek ki célul maguk elé.

HypoVereinsbank

szakkinálatunk, akkor a szakhátternek is ehhez kell igazodnia, alighanem szélesednie kell. Természetesen új tantervekre is szükség lesz. A most folyó operatív tantervi munkálatok azonban a perspektívát csak annyiban szolgálják, hogy a tantervvel is alá kell támasztanunk a racionális gazdálkodási és a személyi feltételek összhangját. Persze minden ilyen bővítésnél rendkívül fontos a költségvetés figyelembe vétele. Célunk, hogy a képzés teljes vertikum legyen, s ne maradjon a stratégiai gondolkodásból a vertikum egyik fázisa sem (ide értve a szakmai továbbképzést és a PhD-képzést is), azok sem, amelyek már egyetemi rendszerben, vagy a rendszeren kívül, jöllehet a kar tanszékeinek, oktatóinak közreműködésével, de nem a kar egészére alatt működnek. Sőt, foglalkozunk a Kar "örökségével" is: az általános közgazdasági főiskolai szak reaktiválásának lehetőségével is. Fejlesztési elképzeléseinknek, így szakbővítési elképzeléseinknek az az egyik fontos feltétele, hogy a képzés szükséges átrendezése maradéktalanul feleljen meg az akkreditáció követelményeinek, így például a belépő új szakok, képesek legyenek teljes vertikumban működni, azokkal a szakmai, személyi és tárgyi (pénzügyi) feltételekkel, amelyek az egyetemi képzés rangját megadják. A fejlesztés egyik fő forrását a fokozatosan beinduló térítéses képzéseinkből szeretnénk biztosítani.

- Hogyan érinti a kart az egyetem anyagi helyzete?

Természetesen a karra, tanszékeinkre, munkatársainkra is ránehezül az egyetem kritikus pénzügyi

helyzete. A kar sajátos helye a képzési rendszerben, az, hogy a közgazdasági szakon kevés a graduális hallgató, különösen nehez helyzetet teremt számunkra. Így - mivel a bevételes képzést eddig nem preferáltuk - csak az (alulfinanszírozást normává emelő) költségvetési támogatásból kell finanszírozni működésünket. Az egyetemi gazdálkodási rendszer átalítása, a decentralizáció nyilván egyszerűbb lenne számunkra (is), ha nem kellene szembenézniük egy általános egyetemi csőd fenyegetésével.

Tehát most kell kiépítenünk azokat a lehetőségeket, amelyek növelik a kar bevételeit. Az egyik lépés, amelyet ebbe az irányba teszünk, az az, hogy a Közgazdaságtudományi Kar is csatlakozik társkaraink ilyen irányú tevékenységéhez. Már kialakítottuk a részidős egyetemi képzés programját. Ez a következő tanév második félévétől indul majd be. Most dolgozunk azon, hogy a mérnök-, jogász-, gyógyszerész, közgazdász képzést is elindítsuk, természetesen úgy, hogy a már akkreditált szakunknak megfelelő tanterv alapján kínáljunk programot.

- Végezetül hadd kérdezzem meg: milyen érzés "kitüntetettnek" lenni?

Ha valaki egy külföldi országgal foglalkozik és onnan elismerésben részesítik, akkor ezáltal is hiteltelenségé válik a szakmai tevékenysége. De nem foglalkoztat a "kitüntettség" állapot. Ha mérleg kellene készítenem, akkor most mások kerülnének előbb a mérleg serpenyőjébe.

Györi Dávid

Egy elmélet újraélesztése

Az előző számban felvetettünk egy kérdést: vajon miért tűnik úgy, hogy a szocialista gazdaságok összeomlását követő válságra – azaz napjaink "helyreállítási periódusaira" – nem igaz Jánossy Ferenc trendelmélete. A választ kezdjük talán az elmélet rövid áttekintésével.

A Jánossy-féle trendvonal-elmélet

Az elmélet¹ szerint Japán és Németország II. világháború után tapasztalható kiemelkedő növekedési rátája nem valamiféle "gazdasági csoda" eredménye, hanem egy úgynevezett **helyreállítási periódus** része volt. A nagy visszaesések (pl. háború okozta pusztítások) után a gazdaság tehát természetszerűleg növekszik a szokásosnál jóval erőteljesebb ütemben, és ez nem csak addig tart, amíg eléri az utolsó "zavarmentes" (vagy béke-) év jövedelem szintjét, hanem egészen addig a pontig, ahol a gazdaság teljesítménye akkor állna, ha a (háborús károk okozta) visszaesés nem történe meg a növekedést. E pont elérése után a növekedési ütem természetszerűleg megtörik, és belesimul egy mérsékelt – azaz az "eredeti" – trendvonalba.

Jánossy elméletében ez a gazdasági növekedést jellemző **trendvonal** "nem a mindenkor gazdasági potenciált fejezi ki, hanem egy olyan – ennél gyakorta magasabb – potenciált, amelyet az ország termelési görbéje elérhetne, ha az adott időpontban meg-lévő termelési eszközök elegendőek lennének a rendelkezésre álló munkaerő kvalifikációjának és struktúrájának megfelelő foglalkoztatásához. A gazdasági fejlődés trendvonala tehát egy olyan "potenciális gazdasági potenciált" fejez ki, amelyet kizárólag a munkaerő kvalitatív és kvantitatív adottságai határoznak meg."

A **trendvonal meredekségét** – azaz egy ország növekedési ütemét – Jánossy szerint nem a tőkebefektetés és a kutatási tevékenység intenzitása befolyásolja. Szerinte a fejlődésközpontú társadalmakban a három fő termelési tényező közül – tőke, munkaerő, munkaeszköz – a munkaerő, pontosabban az **összmunkaerő szakmasztruktúrája határozza meg**. (A szakmasztruktúra fogalmát Jánossy vezette be, jelentése az ország munkaerő-állományának szakmák szerinti tagozódása.) A gyorsabb ütemű fejlődés előfeltétele a közgazdász szerint a szakmasztruktúra gyorsabb változása, azok a korlátok pedig, amelyek a szakmasztruktúra változása sebességét behatárolják – hosszú távra – határt szabnak a gazdasági fejlődés ütemének is.

A "hiányzó láncszem"

A trendvonal-elmélet, mint láttuk, háborús károk helyreállításának folyamatára vonatkozik. Ez a fajta helyreállítás alapvetően **lineáris fejlődést** tételez, melynek során a gazdaság a gyors fejlődés szakaszában jelentősebb strukturális változás nélkül "regenerálódik". Az ilyen folyamatokban értelem szerűen a rutintevékenység kerül előtérbe, hiszen a munkaerőnek végső soron azt kell reprodukálnia – igaz, erőltetett ütemben – amit egyszer már előállított. Ha emellett figyelembe vesszük, hogy Jánossy a fejlődés legfőbb motorjaként a szaktudással rendelkező munkaerőt, illetve a munkaerő-struktúra változását tételezi, és tudjuk, hogy a háborús károk legnagyobb része általában nem az osztálytársadalmi tudást és a munkaerőt érinti, hanem a termelőeszközöket és a tőkét, világosan látszik, hogy a gyors helyreállítás korántsem valamiféle "csodának" köszönhető.

A jelen "helyreállítási periódusokra" azonban úgy tűnik, nem igaz az elmélet. Az Orosz gazdaság teljesítménye ugyanis még mindig zuhan, Magyarország gazdaságának pedig több, mint tíz évre volt szüksége ahhoz, hogy elérje a rendszerváltás előtti szintet. Ezek a teljesítmények pedig még a legnagyobb jóindulattal sem tekinthetők "gazdasági csodának", még akkor sem, ha országunk GDP-jének növekedési üteme egyelőre kétszerese a fejlett nyugati országokénak. Vajon mi az a tényező, ami megakadályozza az igazi fellendülés beindulását? A válasz a Szovjetunió, és általában a szocialista típusú gazdasági rendszerek összeomlásában keresendő.

A gondolatmenet felvázolása előtt térjünk vissza egy pillanatra Jánossy elméletéhez, amelyet legtöbbszörösen úgy fogalmazhatnánk, hogy **minden gazdaságban van egy tényező, amely meghatározza a fejlődés sebességét**. A trend-elmélet a három termelési tényező közül az emberi tényezőnek, azaz a munkaerő fejlettségének tulajdonítja ezt a szerepet. A mai közgazdaságtan azonban (miután nem marxista alapokon nyugszik) már **négy** termelési tényezőt ismer el, melyek: (1) tőke, (2) munkaerő, (3) munkaeszköz, (4) **vállalkozói potenciál**. "A fejlődés négy eleme – a munka, a tőke, az erőforrások és a vállalkozókésztség." – írja Samuelson.² Ha tehát azt a kérdést vizsgáljuk, hogy miként alkalmazható (illetve alkalmazható-e egyáltalán) a volt szocialista országok jelenlegi fejlődésére a trend-elmélet, akkor nem árt, ha annyi rugalmasságot azért engedünk magunknak, hogy ezt a bizonyos "sebesség-meghatározó tényezőt" a jelen gaz-

dasági viszonyokhoz igazítjuk – azaz a fenti négy tényező közül választjuk ki a megfelelőt.

Hogy miért fontos ez? Azért, mert a volt szocialista országok felzárkózása nem egy egyszerű helyreállítási periódus, ahol a rutinmunkának van kiemelt szerepe. A feladat ugyanis egy olyan "nyugat"-hoz való felzárkózás, amely már "nem ugyanazt a futballt játssza", mint a volt szocialista országok. Ma már egyértelműen az Egyesült Államok diktálja az iramot. A jelszó pedig az újítás, az innováció.

A változás kezdete a hatvanas évekre tehető, amikor a műanyag- és a számítástechnikai ipar kialakulásával olyan változások indultak be a világ gazdaságában, ami a szó szoros értelmében "megváltoztatta a játszmat". A gazdaság teljes átstrukturálódása ment végbe. Ezzel a változással pedig a "lineáris extrapolációra" berendezkedett, és az alkalmazkodást döntően az ember tudatos tevékenységeként, központi tervezés eredményeként elképzelő szocialista gazdaságok már képtelenek voltak lépést tartani.

A gazdasági változások kezelésének, az alkalmazkodókészségnek ez a látványos csődje nem magyarázható azáltal, hogy a szovjet mérnökök vagy tudósok kevésbé lettek volna felkészültek, mint nyugati kollégáik. Felkészültek voltak. Ezt bizonyítják az űr- és hadiiparban felmutatott eredmények. Magyarozatként az sem hozható fel, hogy a fegyverkezési verseny elvonta a forrásokat a gazdaság más területeitől. Ugyanez elmondható az Egyesült Államokról is. A bajok gyökere máshol volt. A szovjet gazdaságban hiányzott az a ható tényező, amely a természettörvény szükségszerűségével keresi, milyen igények várnak kielégítésre, milyen új kombinációk valósíthatók meg a termelésben és a fogyasztásban. A társadalmi munkamegosztás rendszeréből hiányoztak azok, akik a változások kezelésére, az újítások elterjesztésére szakosodnak – önos érdekéből, saját kockázatukra. Egy bölcs központi tervezés sok mindenre képes. Arra azonban nem, hogy kivitelezhető feladatokra bontsa annak a jövőnek a megvalósítását, amelyről csak sejtései vannak. Pontosabban fogalmazva – egy valamire képes. Arra, hogy a jövőt a múlt pusztán lineáris extrapolációjaként képzelje el, és ennek megfelelően ossza el a társadalom erőforrásait, tervezze a termelést és a fogyasztást. Ahogyan azt annak idején a háborúk utáni helyreállítási periódusok során már kétszer is megtette.

A nyolcvanas évek végén bekövetkezett rendszerváltás után azonban már nem lineá-

ris fejlődésre épülő helyreállításra volt szükség. A Kornai János által "transzformációs válság"-nak nevezett periódusból való továbblépés – melynek során az érintett országok mintegy 20-50 százalékos jövedelemcsökkenés volt tapasztalható – már megkövetelte volna a fent említett "ható tényező" jelenlétét. Olyan termelési tényezőről van szó, amely még nem szerepelt a trend-elméletben.³ Ez a tényező felelős a társadalmi szintű innovációért. Legfőbb funkciója Schumpeter szerint "az új kombinációk megvalósítása" és piacra vitele, ami jelentős szintű kockázat vállalásával jár. Ez a tényező pedig nem más, mint a vállalkozó. "A fejlett technológiának a gyakorlatba való átültetéséhez vállalkozókra van szükség, akik magukévá teszik ezeket az elképzeléseket és alkalmazzák is őket." – írja Samuelson.

Az, hogy hazánk az ezredfordulóra sikerült (legalábbis a GDP nagyságát tekintve) elérnie a rendszerváltás előtti utolsó év gazdasági teljesítményének szintjét, miközben Oroszország még mindig lefelé halad a lejtőn, nem kis részben annak köszönhető, hogy Magyarországon a vállalkozói réteg kialakulása már a rendszerváltás előtt – sőt, tulajdonképpen a 68-as gazdasági reformok idején – megindult. Ez a még most sem igazán erős – és sajnos kormányzatok által is inkább csak szavakban, mint tettekben támogatott – réteg segíti leginkább az országot a transzformációs válságból való továbblépésben.

Úgy tűnik, közgazdászaink mégiscsak kezdik felismerni a kockázatot önként vállaló réteg gazdasági jelentőségét. Matolcsy György, a Növekedéskutató Intézet igazgatója egy vele készült riportban például a következőképpen vélekedik a kérdéssel:⁴ "A magyar piacgazdasági átmenet egyik legfontosabb tanulsága, hogy a mérhető gazdasági teljesítménynél, a makrogazdasági mutatóknál fontosabb a nem mérhető társadalmi tőke.⁵ Hiába érjük el mostanában a GDP-t tekintve a tízévvvel ezelőtti szintet, ha a társadalmi tőkében még mindig elmaradunk a rendszerváltás előtti szinttől. Közgazdászként azt mondom: a gazdasági siker titka a nem mérhető tőkéje a társadalomnak, tehát a tudásszintje, a bizalmi, kohéziós, szolidaritási tőkéje, együttműködési, vállalkozó, innovációs képessége."

A trend-elmélet modernizált változata

A fentiek során már szó volt arról, hogy a trend-elmélet lényege röviden úgy is

(folytatás a 6. oldalon)

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Alapítványa (a továbbiakban **BKTE Alapítvány**) az alapszabályában lefektetett célokkal összhangban **pályázatot hirdet a 2000. naptári évre**. A pályázat célja az általános közgazdasági, üzleti és társadalomtudományi oktatási és tudományos tevékenység színvonalának emelése, ezen belül a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem működésének támogatása. A BKTE Alapítvány céljai között szerepel a kultúra támogatása és a hallgatói szakmai rendezvények segítése is.

Általános feltételek

A pályázatokat a különböző támogatási kategóriáknál leírt helyen és módon kell beadni. Egyes pályázatok szelekcióját a BKTE Alapítvány Kuratóriuma az egyetemen működő szakmai egységekre bízta (Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya, CEMS-iroda, Karrier Iroda). Ezekben az esetekben a Kuratórium a pályázati döntések megerősítését végzi. Azoknál a pályázatoknál, ahol a beadás helye a BKTE Alapítványi Iroda, a beadás általában folyamatos és a döntéseket az évente legalább kétszer ülésező Kuratórium hozza meg (május, november).

A BKTE Alapítvány 2000-ben az alábbi területeken vár pályázatokat:

1. A BKE hallgatóinak külföldi tanulmányúttal egyetemközi cserekapcsolatok és az Európai Unió ERASMUS programja révén

A konkrét lehetőségeket és a jelentkezési feltételeket a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya hírlevélben közli a hallgatókkal, illetve az egyetemi ERASMUS koordinátor ad felvilágosítást.

Rendelkezésre álló keret: a beföldi és külföldi támogatóktól befolyt összeg mértékéig. Az ERASMUS program utazó létszámát nemzetközi szerződés határozza meg. A kiválasztott hallgatók ERASMUS-ösztöndíjat és költségtérítést kapnak.

Jelentkezés: a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya által meghatározott formában és időpontban.

2. A BKE Gazdálkodási Karos hallgatóinak CEMS partner-egyetemekre történő kiutazása

A jelentkezéseket és a kiválasztást a Gazdálkodási Kar bonyolítja le (Dr Szegedi Zoltán, dékánhelyettes).

Rendelkezésre álló keret: a CEMS szerződés szerint félévenként és egyetemenként előre meghatározott létszám utaztatható. A kiválasztott hallgatók CEMS-ösztöndíjat és költségtérítést kapnak.

Jelentkezés: a Gazdálkodási Kar által meghatározott formában és időpontban.

3. Oktatók külföldi tanulmányúttal

Az egyetem oktatói maximum évi 80 000 Ft összeghatárig külföldi és beföldi tudományos konferenciák, szakmai utak támogatására nyújthatnak be pályázatot. A támogatást elsősorban a konferenciákon elfogadott előadással rendelkezők kapják.

Rendelkezésre álló keret: 2 millió forint.

A jelentkezés és elbírálás folyamatos (Forgács Csaba mb. nemzetközi rektorhelyettes)

4. Hallgatói szakmai rendezvények

Hallgatói csoportok, szakmai szervezetek által szervezendő, az adott csoport vagy szervezet belső céljain túlmutató, általános érdeklődésre számot tartó, a közgazdászok fejlesztési irányai-
val egybevágó szakmai rendezvények részbeni támogatására lehet pályázni. A pályázatban szerepelnie kell a rendezvény részletes programjának, meg kell adni a részletes költségvetést, annak forrásait, s ebben meg kell jelölni azokat az elemeket, amelyekre a támogatást fel kívánják használni.

Rendelkezésre álló keret: 2 millió forint.

A pályázatok beadása folyamatos (Bábás Györgyi, Alapítványi Iroda)

5. Kulturális tevékenységek, rendezvények

Az egyetemi ifjúság kulturális rendezvényeire, az ezek megvalósítására szerveződött alkalmi jellegű vagy állandó szervezetek támogatására lehet pályázni.

A pályázatban szerepelnie kell az esemény pontos leírásának, részletes költségvetésének, s meg kell jelölni azokat az elemeket, amelyekre a támogatást kéri. Ha a támogatást nem egyetlen konkrét eseményhez kötődik, részletesen le kell írni azt, hogy a kért összeget milyen célokra, milyen indokkal kívánják felhasználni.

Rendelkezésre álló keret: 1.5 millió forint.

A pályázatok beadása folyamatos (Bábás Györgyi, Alapítványi Iroda)

6. Tankönyvtámogatás

Az egyetem tanszékei a BKTE Alapítvány tulajdonában lévő AULA Kiadó gondozásában megjelent könyveket a tárgyat oktató tanárok számára kedvezményesen kaphatják meg.

A pályázatban név szerint fel kell sorolni azokat, akik a könyvet az oktatásban használni fogják.

A pályázatok beadása folyamatos (Bábás Györgyi, Alapítványi Iroda)

7. Egyedi támogatásokra való jelentkezés

A BKTE Alapítványt támogató magánszemélyek és intézmények, vállalatok kiköthetik azt a szűkebb célt vagy célokat, amelyre felajánlásukat szánják. Ilyen lehet például a **Tudományos Diákköri Konferencia támogatása, egyes hallgatói szervezetek, egyetemi egységek céltámogatása** (pl. ENSZ Egyesület, Technológiatranszfer Központ, Karrier Iroda) **vagy tanulmányi versenyek meghirdetése** (pl. Deutsche Telecom). Ezekben az esetekben az Alapítványi Iroda felveszi a kapcsolatot az érintettekkel, illetve megbízi egy közvetítő egységet (kar, tanszék) a pályázat lebonyolításával.

A pályázati felhívás ilyenkor is nyilvános és általában a Közgazdász újságban is megjelenik.

GRATULÁLUNK!

Simai Mihály akadémikus hetven éves

Részlet Blahó András tanszékvezető egyetemi tanár méltatásából

...Fontos szerepe volt a magyar közgazdász társadalom összefogásában, a Magyar Közgazdasági Társaság képviselői, tudományszervezési megújulásában. Talán nem túlzás azt mondani, hogy a Nemzetközi Közgazdasági Társaság világkongresszusának budapesti megrendezése, annak jelentős sikere 1974-ben neki is köszönhető.

Tanszéki munkája mellett sokat tett más világgazdasági kutatóhelyekért is. Az MTA Afro-ázsiai Kutatóközpontja többek között az ő elméleti és gyakorlati útmutatásai alapján lett Világgazdasági Kutatóintézet, amelynek nagyhírű igazgatójával, Bognár József professzorral, egészen haláláig közösen igazgattak. Az ő együttműködésüknek köszönhetően az intézet rövid időn belül nemcsak haza, de elsősorú nemzetközi kutató központtá vált.

Munkatársait több rangos nemzetközi intézet, egyetem hívta, s hívja meg. Az intézeti munkából kiemelném a Simai Mihály vezetése alatt több éven át futó programot, a Világgazdasági prognózist. A szkeptikusokat, a kifogáskeresőket, a támadókat negligálva folytatta a rövid- és középtávú programok kidolgozását akkor, amikor ennek még sem a módszertana, sem elmélete nem volt kikristályosodva. Mindkét területen jelentőset alkotott, hozzájárulva a hazai prognosztika izmosodásához, új iskolák kialakulásához. E prognózisok révén sikerült világgazdasági kutatási eredményeket "becsempészni" a gazdasági döntési közponok – Tervhivatal, minisztériumok, párt – berkeibe. Az már nem rajta múlt, hogy fontos felismeréseket – például a kőolaj- és nyersanyagválság kapcsán várható hatékonyság- és termelékenységvesztésekre figyelmeztető anyagot – a gazdaságpolitika nem vett figyelembe.

Ugyancsak az ő szervezői munkájának köszönhető a bilate-

rális közgazdász kerekasztalok sorozatának beindítása és irányítása. Ezek révén a téma hazai kutatói – mindig ügyelt arra, hogy a legfiatalabbak is ott legyenek – vehettek részt angol, amerikai, szovjet, lengyel, svájci, német, francia és más országok vezető közgazdászaival folytatott eszmecsereken. Az itt szerzet személyes és elméleti tapasztalat többnyire évtizedekig tartó barátságokat szült.

Nemzetközi tekintélyének köszönhetően kapta meg az Egyesült Nemzetek Szervezetének World Institut for Development Economist Researc (WIDER) igazgatói kinevezését. Helsinkii székhellyel 1994-1997 között igazgatta a fejlődő világ gazdaságtanával foglalkozó tekintélyes intézetet, világhírű kutatókat, oktatókat vonva be az ottani munkába. Elméleti munkássága is kiteljesedik ekkor, több jelentős munka szerkesztője, szerzője ekkor.

A kötetben Gömbös Ervin tanulmánya mutatja be Simai Mihály közéleti szereplésének egyik fontos állomását, az ENSZ World Federation of United Nations Associations (WFUNA) – ENSZ Társaságok Világszövetségében kifejtett munkáját. Emellett az ENSZ Egyetem Igazgatóságának is tagja hosszú éveken át.

Nyughatatlan, kíváncsi és fáradhatatlan szervező. Ennek legutóbbi kutatási eredménye a The democratic process and the market. Challenges of the transition című kötet, amely egy, az ENSZ Egyetem megbízásából, nemzetköz és hazai szakértők részvételével folytatott multidiszciplináris kutatás zárójelentése.

További kutatásaihoz, oktató munkájához, tudományszervező erejéhez jó egészséget és sok humort kívánunk. Hektikusan változó kutató-oktató környezetünkben ez utóbbi "Simai-vonásra" egyre inkább szükség van és lesz.

Ki az író?

Az író vacsorázik. Végül is, az írók is vacsoráznak, miért ne tennék, sőt, akkor is ezt teszik, ha éppen ott egy kamera. Az író rendel, de nem kér csukát, és scampit sem. Scampit nem eszünk, mondja, és mintegy a figyelem felkeltésére törekedve fölemeli mutatóujját, majd kérdő mondatra váltva folytatja. Az előző kijelentésének miértjére kérdez rá, tekintete is kérdő, mellesleg mosolygós, mert messze van a tenger, közli végül, a tenger, a magyar írónak messze van, helyette itt a Duna gondoljuk, mert tényleg itt van. Motorcsónakban ül az író, haját kócolja a szél, sőt, egyenesen bozontolja, és az író arcélének árnyéka a Duna vizén hullámszik.

Node, az író is ember, vagy sem. Erről kérdezi őt a riporter, persze nem direkte, csak úgy, ahogy ezt szokás, család, irás, egykor és most. Az író nem magáról beszél, hanem az írásról, hogy hogyan, mikor, és ez miért így van, és hogy az miért nem. De most akkor ez valójában ő, hiszen erről beszél, ez a munkája tkp., és őneki fontos a munkája, ezért beszél erről, biztos. Hogy sztár-e, kérdi a riporter, nem hinné, mondja ő. De mégis, bele kéne gondolni, mélyen, hogy most akkor tényleg őt látjuk-e, vagy csak az író, és hogy ő (vagy az író) holnapután is ugyanezt válaszolná másvalakinek, vagy mást. Aztán meg abba is, hogy talán egyáltalán nem is fontos tudni, hogy most ez az író, vagy az ember, vagy mindkettő.

Mert van itt egy másik író (de lehet hogy költő), aki inkább ember, mint író (vagy költő). Ő nem vacsorázik, csak sétál a városban, és magáról beszél, az írás szinte szóba sem kerül, mármint az nem, ami a másik írónál fontos volt, hogy hogyan, mikor, és ez miért így van, és hogy az miért nem. Pedig ő is író (költő), de hát, ezek szerint ahány, annyi. Úgy tűnik, tényleg csak az számít, hogy az egyiket Esterháznak, a másikat meg Tandorinak hívják, és ez elég kell hogy legyen.

– vörös –

Esterházy-vacsora, Tandori; Papp Gábor Zsigmond dokumentumfilmjei a Tabán moziban

Nyomok a csokiban

A nem túl dízajnos barna színű csomagoláson az áll, hogy krém-mel töltött, kekszes tejszokoládé, továbbá, hogy 35 gramm, és az is, hogy készült cukor, sovány tejpor, zsíros tejpor(!), keksz (zárójelben ennek összetevői), meg még egy sor matéria, többek között a kihagyhatatlan természetazonos aroma, illetve az elmaradhatatlan emulgeáló szerek (E322, E476). Hiszen ez így szokott lenni.

A következő mondat szerint, azonban a csoki "tartalmazhat még nyomokban mogorót és földimogyorót is." Hogy is van ez? Tartalmazhat? Néha, csak úgy, a tréfa kedvéért beleöntenek a masszába egy-egy zacskó mogorót, esetleg földimogyorót? Vagy mi? És ha én nem kapok? Másnak van mogorója, nekem meg nincs? És mi van akkor, hogyha valaki nem szereti a mogorót, vagy éppen a földimogyorót? Akkor ő most vegyen, vagy ne vegyen?

Súlyos kérdések ezek, kérem. Merthogy a vásárló így soha nem lehet biztos a dolgában. A fogyasztóból szerencsejátékos lesz, ráadásul egy olyan szerencsejátékos, aki még a kimenetek valószínűségével sincs tisztában.

De talán ez nem is olyan nagy baj.

–vörös–

Hallgatók, nem a hallgatásért

Szociálpolitikus Hallgatók Klubja az ELTE-n

Február 10-én tartotta első ülését a Szociálpolitikus Hallgatók Klubja, amelyet az ELTE Szociálpolitika Tanszékén tanuló harmad és másod éves diákok hoztak létre. A klub céljai közé tartozik a hallgatók szakmai fejlődésének segítése, a szociálpolitika határainak megismerése és a szociálpolitika önálló társadalomtudományi státuszának erősítése. Az eddig lezajlott találkozók a tanszék prominens tanárai (Ferge Zsuzsa, Tausz Katalin, Adamik Mária, Nyilas Mihály) és a tanszéken diplomázott, fiatal szakemberek voltak a meghívott vendégek. Az előbbieket a szociálpolitikus identitás problémáiról, az utóbbiak a képzésükről és munkájukról beszéltek. A március 6-i találkozón Topolánszky Ákos (ISM – helyettes államtitkár) és Ikvay-Szabó Imre (Városháza – Egészségügyi és Szociálpolitikai Iroda vezetője) tisztelte meg részvételével a hallgatói fórumot. Ők a kormányzati szinten működő szociálpolitikával ismertették meg a jelenlévőket. A klub kéthetente csütörtökön 17 órakor kerül megrendezésre az ELTE Szociálpolitika Tanszék – Múzeum krt. 6-8. „C” épület-alagsori társalgójában. A meghívott vendégekről és témákról a Közgázon is fellelhető plakátok nyújtanak információt. A rendezők zsíros kenyérral és teával várnak minden érdeklődőt.

Hadtörténeti Múzeum

Háború és...

A fegyverek igazán csak a múzeumban mutatnak jól. Persze alaposan le kell mosni a vért a pengékről, no meg a rászáradt agyvelődarabokat is le kell kapargatni az összes puskarúdlóról. Az ily módon eufemizált eszközökből nagyon szép kiállítást lehet rendezni, teszem azt, *Kézifegyverek története* címmel. Tárlatvezetés plusz ötszáz forint befizetésével vehető igénybe, de magyarázat nélkül nem igazán érthetjük meg, hogy mekkora fejlődésen ment keresztül az emberiség, míg a hajítókötőt eljutott a jóval hatékonyabb géppisztolyig (az igazán humanitáriusnak nevezhető lángszóróról már nem is beszélve). Az egységnyi idő alatt kioltott életek száma című versenyszám a történelem során mindig is nagy népszerűségnek örvendett, és kiváló feltalálók ezrei dolgoztak azon, hogy egyre hatékonyabb eszközök segítsék a hazájukért harcolók munkáját. Igazi gyöngyszem az a lovassági szablya, melynek markoltába egy hatlövétű forgópisztolyt építettek, hiszen így tulajdonosa, ha egy kis idő elteltével megunta a bizonyára unalmassá váló kardozást, lovagias módon megkimélhette ellenfelét a szúrt hasi seb okozta iszonyatos fájalmaktól, s akár egy szimpla fejlődéssel is segíthetett rajta.

Persze a hadtörténet nem csak erről szól. Ott van például a kitűnően megrendezett, a kevesebb fegyvernek köszönhetően valószínűleg kisebb látogatottságú 1848-49-et bemutató kiállítás, hét teremben, jobb mint bármelyik történelemkönyv, s nem áll meg Világosnál. A forradalom és a szabadságharc utóéletét is figyelemmel kísérhetjük, különös tekintettel a szocialista márciusokra, például 1972-re vagy 1989-re.

Akinek még ez sem elég, ráadásul gyerek, annak feltétlenül ajánlott a XV. századi várat ábrázoló makett, amivel játszani sajnos nem lehet, és még csak nem is mozog, de még így is lehet rajta csodálkozni. Ahogy a biztonsági őrön is, aki azt gondolja hogy a Hadtörténeti Múzeumban mindenképpen terepszerű ruhát kell viselnie, mert így jól el tud bújni, ha kell, ha nem.

– vörös –

Hadtörténeti Múzeum, Bp. I., Tóth Árpád sétány 40. nyitva: kedd-vasárnap, 10-16 között

Kedves Oktatók, Kutatók, Hallgatók!

Egy három hónapon át tesztelhető szakirodalmi adatbázisra szeretnénk felhívni figyelmüket, mely hasznos segéd-eszköze lehet oktatói tevékenységüknek, kutatómunkájuknak és tanulmányaiknak. Az ajánlott forrás az:

INTERNATIONAL BIBLIOGRAPHY OF THE SOCIAL SCIENCES,

melynek alapjául a London School of Economics & Political Science könyvtárának (British Library of Political & Economic Science) bibliográfiája szolgál. Mintegy 2600 közgazdasági, politikatudományi, szociológiai és más társadalomtudományi folyóiratból tartalmaz hivatkozásokat (tehát nem a cikkek teljes szövegét!). A hivatkozott publikációk 30%-a német, francia vagy más idegen nyelven íródott (nem angol nyelvű). Az adatbázis időhatárai 1951-ig nyúlnak vissza és állománya a mai napig évente 100.000 új hivatkozással gazdagodik.

Az adatbázis 2000. június 30-ig elérhető az Egyetemi Központi Könyvtár honlapjáról:

<http://www.lib.bke.hu/onlab.htm>

Belépési azonosítóért és jelszóért írjon a szolg@lib.bke.hu címre!

Amennyiben az adatbázissal vagy a benne való kereséssel kapcsolatban kérdés vagy probléma merülne fel, forduljanak az Egyetemi Központi Könyvtár munkatársaihoz a következő egyetemi belső mellékeken:

Szivi Józsefné: 7155, 7156,

Nagy Zsuzsanna: 7296,

Lukácsné Varga Judit: 7180,

vagy írjanak a következő címre: szolg@lib.bke.hu

Üdvözlettel:

Az Egyetemi Központi Könyvtár munkatársai

megfogalmazható, hogy **minden gazdaságban van egy tényező, amely meghatározza a fejlődés sebességét.** Arra is rávilágítottunk, hogy a jelen gazdaságokban ez a tényező nem más, mint a **vállalkozói potenciál.** Ezzel tehát egy új tényezőt hoztunk be az elméletbe, azt azonban még nem vizsgáltuk, miként integrálható ez a fogalom az eredeti gondolatmenetbe, azaz hogyan fest a trend-elmélet "modernizált változata".

A kérdés megválaszolásához kanyarodjunk vissza egy rövid időre a kutatási tevékenység gazdaságban betöltött szerepére, és nézzük meg, mit ír erről Jánosy Ferenc. "A kutatás eredménye még csak a "recept", amely megadja, hogy mily módon kell a termelést megváltoztatnunk ahhoz, hogy a munka termelékenysége növekedjék. Az viszont, hogy a recept által előírt változás objektív előfeltételei megvannak-e, már nem a kutatástól, hanem a termelőerők tényleges fejlettségi szintjétől függ.", amin ő első sorban a munkaerő fejlettségi szintjét értette. A kutatásoknak köszönhető újítások gazdaságban való hasznosítását illetően azonban úgy tűnik, Jánosy valamiféle természetes folyamatot feltételez.

Némileg ellentmond ennek, hogy előtte részletesen ír arról, hogy a vállalkozó a kutatási eredmény használati értéke – azaz a "recept" által elérhető extraprofit mennyisége – alapján dönti el, mennyit ér számára az általa megvásárolandó újítás vagy licenc. Ez pedig nem más, mint a marxista munkaérték-elmélet vezérelte gondolkodás által mélyen elítélt szubjektív értékelmélet logikája. Könyvében Jánosy még arra is kitér, hogy a vállalkozó csak addig tud extraprofitra szert tenni az új kombinációk, technológiák, újítások alkalmazásával, amíg termékével legalább megközelítőleg monopolhelyzettel bír a piacon. Ha a közgazdász folytatta volna gondolatmenetének logikai láncolatát, bizonyára ő is felismerte volna a vállalkozó valódi szerepét az országok gazdasági fejlődésében. Mivel azonban logikájából teljesen hiányzott a kockázat fogalma (amely, mint tudjuk, elválaszthatatlan a vállalkozói léttől), az általa elfogadott marxi munkaérték-elmélettel pedig teljesen idegen volt az, hogy egyáltalán hasznosságról ejtsen szót a vállalkozóval kapcsolatban, Jánosy kissé "elvarratlanul" hagyta ezt a szálát.

A tőkebefektetést illetően az elmélet úgy szól, hogy an-

nak hatékony működtetéséhez is szükség van bizonyos szintű munka-tapasztalatra. Ezen tapasztalatok (azaz a munkaerő fejlettségének bizonyos szintje) nélkül a korszerű termelési eszközök "csak igen rossz gazdasági hatásokkal hasznosíthatók, a szakszerűtlen kezelés miatt pedig többnyire idő előtt elhasználódnak, tönkremennek." [Jánosy] **A trend-elmélet szerint tehát egyértelműen nem a nagymértékű tőkebefektetés tesz naggyá egy országot – hanem éppen fordítva, az elsőség készíti azt egyre nagyobb befektetésekre.** Az Egyesült Államok sem azért halad az élen, mert hatalmas összegeket költ kutatásra, hanem azért költ sokat, mert ő az első. (Jánosy példájával élve "ha valaki mély hóban gázolva egy menetoszlop élén halad, akkor – akár van hozzá kedve, akár nincs –, mint úttörőnek, állandóan a friss havat kell taposnia.")

Hol a helye a vállalkozónak az elméletben?

Annyit tehát már tudunk, hogy a fejlődés kulcsa a vállalkozó, akiről Samuelson a következőképpen ír: "[a vállalkozó]... általánosságban,

a termelés szervező tényezője. Az a személy vagy cég, aki, illetve amely ezt a funkciót betölti, ráfordításokat fogad fel, irányítja a mindennapi tevékenységeket, és viseli a kockázatot. A vállalkozó fontos szerepe, hogy innovációt folytatva kockázatot vállaljon." Most már csak az a kérdés, hogy **miként integrálható a vállalkozói tevékenység a trend-elmélet logikájába. A válasz: a "szakmastruktúra" fogalmának újragondolásával.**

Mint már láttuk, az eredeti elgondolás szerint a szakmastruktúra egy ország teljes munkaerő-állományának szakmák szerinti tagozódását jelenti. Tegyük fel, hogy más nézőpontból közelítünk a fogalomhoz, és azt a tevékenység újdonság-tartalma szerint két csoportra osztjuk. Legyen a két csoport a *rutin-* és a *nem rutin* tevékenység. (Ez a felosztás egyébként a munkát illetően már szerepel is az elméletben.) Most osszuk fel a **nem rutin tevékenységet** további két ágra, melyek a **kutatási-** illetve a **vállalkozói** tevékenységet jelentik. A vállalkozó, mint már szó volt róla, a kutatási tevékenység eredményének gyakor-

latba való visszajuttatásáért felelős. Ő biztosítja azok hasznosulását, azaz ő állítja azokat az ország gazdasági fejlődésének szolgálatába. A gazdaságok teljes átstrukturálódása idején pedig – mint amilyen a jelenlegi "transzformációs válság" is – ő biztosítja, hogy az ország gazdasága megfelelően tudjon alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez.

Vizsgáljuk meg most ismét a trend-elméletet, ezúttal már a rutin- és nem rutin komponensek figyelembevételével. Tegyük fel, hogy a gazdasági fejlődés sebességét meghatározó tényező változatlanul a szakmastruktúra. Ez a szakmastruktúra azonban jelen esetben már többet jelent, mint pusztán a munkaerő szakmák közötti megoszlását. A háború utáni helyreállítási periódusok alkalmával ugyanis a rutinszerű komponensnek volt szerepe, mivel a helyreállítási tevékenység döntően a lineáris fejlődési ütemhez való felzárkózást jelentette. A "transzformációs válság" periódusok alkalmával viszont már a nem rutinszerű komponens kap főszerepet, azon belül is a folyamat mozgatórugója, a vállalkozó. Kimondhatjuk tehát, hogy a trend-elmélet napjaink gazdaságaira is

nagy valószínűséggel igaznak tekinthető. Teljes biztonság-gal természetesen csak egy Jánosy vizsgálódásaihoz hasonló volumenű kutatás-sorozat után lehetne erről nyilatkozni.

D.J.

¹ Jánosy Ferenc: A gazdasági fejlődés trendvonala és a helyreállítási periódusok, Közgazdasági és Jogi Könyv-kiadó, Budapest, 1966

² P.Samuelsón – William Nordhaus: Közgazdaságtan, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1992

³ Annak ellenére, hogy könyvében Jánosy nem foglalkozott a vállalkozói réteg gazdaságban betöltött szerepével – ez logikus is, hiszen a marxista értékelméletre alapozott társadalmi munkamegosztásban nem volt helye a "parazita" vállalkozói rétegnek – könyvét olvasva mégis úgy tűnik, néha már nem is járt messze a felismeréstől. Ekkor azonban mindig – Clausewitz tábormódot idézve – "elszakította a filozófiai következtetés túlnyúló elvékonyult fonálát, és újból a megfelelő tapasztalati jelenségekhez kötötte."

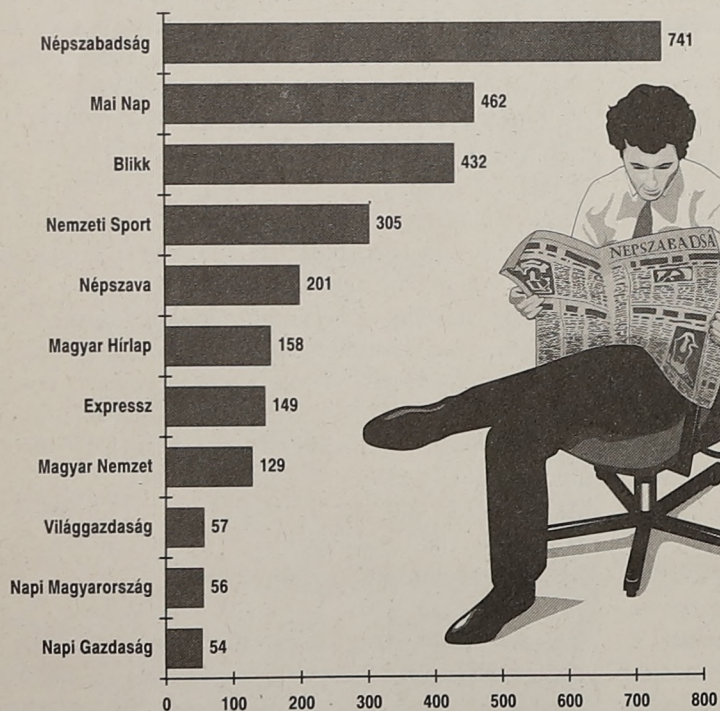
⁴ Megnyerhetjük a XXI. Századot – Matolcsy György a fonák visszajáról és a gazdasági siker titkáról, Magyar Nemzet 1999. augusztus 21.

⁵ A "társadalmi tőke" fogalmát Matolcsy nem igazán határozza meg egyértelműen. Különösen zavaró, hogy a fogalom Samuelson-féle értelmezése egészen más, inkább a volumengazdaságosság miatt leginkább államilag finanszírozható, állami érdekeket szolgáló beruházásokat jelenti.

A legolvasottabb

Az országos napilapok olvasótáborára

Ezer főben kifejezve

Forrás: SZONDA IPSOS és GfK-HUNGÁRIA, 1999/III. – III. negyedév

Magyarország legkedveltebb napilapja

MUSIC CLUB & RESTAURANT

MEGNYITOTTA
„Európa első”
TŐZSDEÉTTERMÉT

ahol a tőzsdei élet iránt érdeklődők on-line információt kapnak a hazai és nemzetközi piacokról.

De ha csak egy kellemes, kulturált környezetre vágyik, kiváló csapolt sörökkel és „a la carte” ételekkel várjuk.

Látogasson el hozzánk!

1053 Bp., Veres Pálné u. 44/a • Telefon: 266-7364

Akciós ebéd:

BUSINESS MENÜ (790 Ft)

további kedvezményes ajánlataink:

Bankár szendvicsmenü (590 Ft)

Wall-Street szendvicsmenü (550 Ft)

Kisbefektető szendvicsmenü (500 Ft)

A kedvezményes ételek igénybevétele:

hétfőtől-péntekig 10–17 óráig

Nyitva tartás: 10–02 óráig.

Minden este

élőzenei jazzkoncertek

Koncertkezdés: 21 óra

ZENEI PROGRAMOK

04.01. Sz. Sambasound
04.02. V. Krúza Quartet
04.03. H. Balázs Elelmér Quintet
04.04. K. Bontovics Kati
04.05. Sz. Téli Márta
04.06. Cs. Kósa Zsuzsa
04.07. P. Vadon Irén&C.A.E. Trió
04.08. Sz. Bosambo Trió
04.09. V. Of Course
04.10. H. Szakcsi Trió
04.11. K. Tisza Bea

04.12. Sz. Trió Midnight Featuring LEE KONITZ CD
04.13. Cs. C.A.E. Trió
04.14. P. Sambasound
04.15. Sz. Vadon Irén&C.A.E. Trió
04.16. V. Szakcsi Lakatos Róbert
04.17. H. Pocsai Kriszta
04.18. K. Bruce Lewis
04.19. Sz. Gyárfás Quartet
04.20. Cs. C.A.E. Trió
04.21. P. Bódy Magdi

04.22. Sz. CAROL CASS / USA
04.23. V. Savoy Quintet
04.24. H. Szakcsi Trió
04.25. K. Tisza Bea&Balla Quintet
04.26. Sz. Téli Márta
04.27. Cs. Zsófi és a Kurina Band
04.28. P. Sambasound
04.29. Sz. Vadon Irén&C.A.E. Trió
04.30. V. Bódy Magdi

ZöldBéKA -

a Tisztább Termelés Magyarországi Központjának a programja

A Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszéken működő Tisztább Termelés Magyarországi Központja egyik régen dédelgetett álmát váltja valóra: útjára indítjuk a ZöldBéKA projektet, melynek célja a TTMK-nak otthont adó Egyetem környezetvédelmi célú átvilágítása. A márciusban induló program a megelőző jellegű környezetvédelmi intézkedéseket hangsúlyozó és a vállalati gyakorlatban számos esetben általunk is kipróbált "tisztább termelés" módszereire alapul és külföldi felsőoktatási intézményekben szerzett tapasztalatokat is hasznosít. A megvalósításban a TTKM munkatársai mellett az egyetem környezeti menedzsment szakirányos és a környezetvédelem iránt érdeklődő hallgatói is részt vesznek.

A projekt célja az egyetem működésének környezetvédelmi szempontú felülvizsgálata és a környezetbarát szemlélet kialakítása mind a munkatársak mind a hallgatók körében. Gyakorlati célul tűztük ki az anyag- és energiamegtakarítási lehetőségek feltárását és a megvalósításukra vonatkozó javaslatok kidolgozását, a hulladékok keletkezésének csökkentését, a keletkezett hulladékok hasznosításának, ártalmatlanításának a megoldását, és nem utolsósorban az egyetem üzemeltetési költségeinek a csökkentését.

Bár az egyetem jelenlegi szűkös helyzetében nem képes jelentősebb összeget áldozni a környezet védelmére, a ZöldBéKA projekt segítségével jelentős költségmegtakarításokat érhet el, amiket azután a projektbe visszaforgatva - reményeink szerint - apróbb beruházások elvégzésére is sor kerülhet.

A ZöldBéKA terveink szerint egy folyamatos, hosszú távú projekt, mely első lépésben csak az egyetem Fővám téri épületére terjed ki, majd sikeressége esetén a többi épületben is hasonló program megvalósítását tervezzük.

A projekt ütemezése szempontjából először a tanszék és egyéb szervezeti egységek környezeti teljesítményének a felmérésére, majd ezek segítségével a megvalósítható intézkedések körének a meghatározására kerül sor. Áprilistól a TTMK a dolgozók és az oktatók részére folyamatos és ingyenes képzést biztosít, illetve tájékoztató anyagokat készít. Ezek után kerül sor az intézkedések bevezetésére, végül az eredmények értékelésére.

Fontos, hogy mindezek a célkitűzések az egyes szervezeti egységek, a munkatársak és a hallgatóság együttműködésével és lehetőség szerint azok aktív közreműködésével valósuljanak meg. Ez alapvető feltétele a program hosszú távú sikerességének, ezért kérjük, hogy megértéssel és - lehetőség szerint - új ötletekkel fogadják munkatársainkat.

Az érdeklődők a projekt haladását és eredményeit a hpc.bke.hu/zoldbeka.htm internetoldalon kísérhetik figyelemmel illetve a cleanerenviro.bke.hu oldalon várjuk a környezet védelmét elősegítő ötleteiket, megjegyzéseiket.

Szi Ferenc Zsófia és Zilahy Gyula, TTMK

TALLÓZÓ

Hátul a fizetési listán

(Magyar Hírlap, február 23.)

Érthetetlen, hogy az a műszaki értelmiség, amelynek szerepe szerte a világban felértékelődik, a magyar fizetési listákon valahol hátul szerepel. Nagyon jellemző, hogy a mostanában feltörekvő logisztikai szakma, amelynek van egy technikai és egy közgazdasági profilja is, nem igazán népszerű a Közgazdaságtudományi Egyetemen. A

hallgatók jobb híján mennek oda, és ha beszélnek egy-két nyelvet, akkor hamar sikerül egy-egy multinacionális vállalat napfényesebb osztályán maguknak helyet találni fényes kilátásokkal.

Egészen más az optika a Duna másik partjáról, a Műszaki Egyetem felől. Ott a logisztikai szak jelenti a ki-törést, a legnagyobb karriert

kináló lehetőséget a magyar mérnököknek.

Ha jól belegondolunk, mindez híven tükrözi a jelenlegi magyar gazdaság szerkezetét, ahol néhány nagyvállalat, ilyen a Tungstam-General Electric, a Siemens, az Ericsson, a Knorr-Bremse vagy a Nokia, komoly háttérmunkát és műszaki kutatást folytat.

Mesterhármás

Halász Géza, a *Közgazdász* egykori karikaturistája, az *Aula Kiadó* irodalmi vezetője és az *Információrendszerek Tanszék* oktatója idén harmadszor nyert díjat a *Magyar Karikatúraművészeti Fesztiválon*.

Milyen díjat kaptál?

Az elmúlt két évben a számítógépes kategóriában nyertem a *Chip magazin*, majd az *IBM* díját, most a fesztivál fővédnökének, a *Külgügyi Minisztérium*nak a díját kaptam megosztva.

Ez is számítógépes mű volt?

Igen, egy panorámaképet csináltam, vagyis dolgoztam át, hamisítottam, vagy ahogy a mostanában készült képeimet nevezem: retusált művészettörténet. A kép kinyomtatva három és fél méter széles és *A magyarok bejövetele* a címe. Az alap *Feszty Árpád* körképe, de felismerhető rajta *Csontváry, Glatz, Munkácsy, Szinyei, Gross Arnold, Rékassy Csaba, Ligeti, Gácsi, Bernáth Aurél* keznyoma, a *Trabantunk*, és persze én is.

Ez azt jelenti, hogy te nem is rajzoltál rá?

Igen, egy vonást sem, bár a képfeldolgozó programok használata legalább akkora felkészültséget igényel, mint a ceruzarajz, ha nem is olyan jellegű.

Valamikor rajzoltál.

Igen. Akkor még nem volt számítógép. 67-ben voltam gólya, első rajzom a Gólyabál meghívójára készült. Utána legalább húsz évig alig jelent meg *Közgazdász* a rajzaim nélkül.

Máshol is jelentek meg rajzaid?

Nem, vagy csak hébe-hóba. A hivatásos karikaturisták nagy

része lapról-lapra, szerkesztőségről szerkesztőségre jártak, próbálták eladni képeiket. Ok ebből élnek meg ma is. Vannak köztük olyan nagy nevek, akikkel soha nem vehetném fel a versenyt, és vannak, akiket nem tartok sokra. Én inkább a barátaim és magam szórakoztatására rajzoltam. (Emlékszem, majd megverték a csoporttársaim, amikor a Könyvtár olvasótermében küldözgettem körbe legújabb ötleteimet a másnapi vizsga előtt.) Szóval, olyan vasárnapi karikaturista vagyok, aki néha szakít rá szabadidőt.

Azt mondják, a humor komoly dolog.

Igen, én is így gondolom. Nem szeretem az olcsó szellemességeket rajzban sem, írásban sem. *Karinthy* nem csak azt mondta, hogy a humorban nem ismer tréfát, hanem azt is, hogy az igazi humor: felismerni valamilyen nevetséget, az álhumor: ki-nevetetni valakit. Egyszer *Sándor György* nyitotta meg a kiállításomat (jó régen volt, hetvenvalahányban a Kinizsi kollégiumban). Azt mondta, hogy a jó humorista nem fordít el a dolgokat, hiszen azok maguktól is fordék és a fejük tetején állnak, csak észre kell venni. Ma is hiszem, hogy igaza volt.

A retusált művészettörténettel üzensz valamit? Valamit nevétségesnek tartasz?

Igen. Az emberek visszafoghatatlan hajlamát a giccsre. Az utóbbi években különösen erőre kapott giccsözön nem csak a képeken, hanem a képernyőkön, könyvlapokon, kiskönyvtárakon, és sajnos a lelkületünkben is komoly nyo-

mot hagyott. A képeimen a művészettörténet legismertebb, legnagyobb műveit alakítottam át.

Mi köze ezeknek a giccshez?

A giccses lelkületünkhöz nagyon is sok. Anélkül, hogy ismernénk, értenénk a művészetet, egyszerűen elhiszük, ha azt mondják hogy ez a kép zseniális, ez meg nem. Elhiszük, hogy egy zenemű óriási, és örülünk, hogy gondolkodnak helyettünk azok, akik megmondják (pl. politikusok is), hogy mi a szép és mi a jó. Ha tehát a legnagyobbakból készítetek tiszteletlen montázsokat, talán kizökkentem vele azokat, akik csak klisékben tudnak gondolkodni, talán kicsit fel is rázom, és talán meg is nevetetem. Talán nem jön rá, hogy néha saját magán nevet...

A karikatúra nagyon tömör műfaj. Itt egyetlen képpel kell elmondani azt, amit egy esszé-író oldalakon keresztül tárgyal. A pillanatnyi meghökkenés, mosoly vagy nevetés után nem feltétlenül kell, hogy a megértés is következzen. Talán a tízmilliomodik karikatúra után, ahogy *Vonnegut* mondta a műalkotások megértésével kapcsolatban.

Nem túl komoly szavak ezek egy meglehetősen könnyű műfajhoz?

Ez is egy művészeti ág - a fesztivál nevében is benne van -, megalakult a szakosztályunk is és igyekszünk komolyan gondolkodni róla.

Láthatók valahol a műveid?

A Várban van a kiállítás, a Magyar Kultúra Házában és a Hálón, a <http://karikatúra.internetto.hu> címen.

Saját honlapom címe:

<http://www.aula.hu/halasz>.

- dgy -

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: Benedek István Gábor ▲ Főszerkesztő: Bátki Mihály
Lapigazgató: Szabó Mária Magdolna ▲ Munkatárs: Gyöngyös Zsófia ▲ Fotó: Károlyi Eszter
Szerkesztőség: 1093 Bp., Fővám tér 8. Tel./üzenet/fax: 218-0356, Központi szám: 218-6855 (6062 mell.)
E-mail: kozgazdasz@szerk.bke.hu
Kiadja a BKAE megbízásából a Héttorony Kiadó. 1025 Bp., Csévi köz 15.
Nyomdai kivitelezés: BETŰ Stúdió, Bp. VII., Vörösmarty u. 3/a. Telefon/Fax: 341-0834

ISSN: 0230-7529

SPORT

Az Egyetemi NB II-es kosárlabda csapat soron következő mérkőzései:

április 2.	15,30	Közgáz-ÁSE
április 7.	18,30	BLF Triangle-Közgáz
április 16.	15,30	Közgáz-Újpesti Entrópia
április 22.	17,00	Diana SE-Közgáz
április 30.	15,30	Közgáz-12 Karátos Iskola

Új évezred

Új stílus

Új értékek

A képen látható modell extra felszereltséget is tartalmaz.

Az új Polo

● Vegyen új lendületet a holnap autójával! Az új Polo stílusát és felszereltségét az új évezredhez igazítottuk. A biztonságot a vezető- és utasoldali légzsák teszi teljessé. A négyhangszórós Alfa rádió társaságában a zöld hővédő üveg mögül a világot is színesebben láthatja a

jövőben. A magasságállítható kormányoszlop, valamint az osztott, dönthető hátsó ülés és támla egyedülálló komfortot jelentenek. 12 év átrozsdásodás elleni garancia gondoskodik arról, hogy nyugodtan tervezzen a jövő évezreddel.

Az új Polo

